

FAKTA FRA FINLAND

Hun skulle til Sverige og passe barn, men endte opp i Norge. 18 år senere snakker trebarnsmoren gjerne om norsk amnehysteri og finsk barnehagepoliti.

TEKST **EMMA TH. HANSEN** FOTO **PRIVAT**

FINLAND BLE NYLIG KÅRET til verdens beste land å være mamma i. Finske Ira Lehti Molaug har likevel valgt å bosette seg i Norge.

– Hvordan endte du opp her?
– Jeg kom til Norge som au pair i 1996 ved en tilfeldighet. Søknaden min ble først sendt til en familie i Sverige, men de hadde allerede en au pair. Mannen i familien hadde derimot en kusine i Norge som trengte hjelp. Jeg syntes det hørt eksotisk ut og dro dit.

Ira havner i en trebarnsfamilie i Ski utenfor Oslo. Hun lærer norsk av en språksterk treåring og leser Aftenposten med ordbok. Dialekter blir forståelige gjennom en tekstet versjon av tv-serien «Siv søstre».

– Var det noe spesielt du reagerte på da du kom hit?

– Brunosten som satte seg fast i ganen. Dessuten matpakker og brødmengden nordmenn spiste. I Finland har man varm, gratis lunsj i barnehagen og på skolen, og lengre matpauser. Ingen klissete brødsiver fra sekken. I dag putter jeg kjøleelementer i matboksen til barna mine.

PÅ EN TRIKKEHOLDEPLOSS

møter hun mannen som hun senere stifter familie med. Hun utdanner seg til barnehagelærer og blir værende.

– Hvordan vil du beskrive nordmenn og norske foreldre?

– Nordmenn er mye mer opptatt av fasaden. Her skal man trene, spise sunt, trykke sommerfugler ut av fiskepuddingen, og det legger mer press på oss. I Finland kan man si at man holder på å miste jobben.

– Hvorfor tror du det er sånn?

– Det norske samfunnet er mer vellykket.

Her skriver avisene; «Renteendring gjør at du ikke kan reise to ganger til Syden i år!»

I Finland lever man med nedskjæringer på jobb hele tiden. Her har alle jobb. Nordmenn unner seg mye mer og er nok litt bortskjemte,

meg selv inkludert. Jeg har vaskehjelp, det har ikke mine finske venninner.

– Blir barna bortskjemte?

– Vi bor i Bærum og der er det mye velstand. Men når vi reiser, så sier vi alltid til barna at vi jobber for det. En dag i lekebutikken forklarte jeg datteren min at jeg ikke hadde penger, hvorpå hun svarte: Men du har jo kort!

- ER DU ANNERLEDES enn norske mødre?

– Jeg er nok mer tydelig. Som barnehagelærer ser jeg viktigheten av det. Norske foreldre forhandler og forklarer mye mer, mens jeg kan svare: «Fordi jeg sier det.» Barna mine har aldri grått foran godtedisken, mens jeg ofte kan overheøre norske foreldre som gir etter for mas. Jeg tror de er

«Nordmenn er mye mer opptatt av fasaden.»

redde for fasaden og at barnet skal bli skuffet.

Ira mener derimot at skuffelse og litt motgang er viktig.

– Noe av det viktigste vi kan lære barna våre er å takle motgang, for det vil de møte. Blir man ikke invitert i en bursdag, så kan man si at «Nei, denne gangen ble ikke du invitert, men neste gang ...» For hvilke

voksne får vi dersom man aldri har lært å takle motgang?

I Finland har alle rett til fulltids plass i barnehage innen tre måneder fra barnet er ni måneder. Fødselspermisjonen er rundt ett år med 65–70 prosent av full lønn, med fire uker for far. Man har rett til å være hjemme i tilsammen tre år med hvert barn, så får man tre, kan man i praksis være borte fra arbeidslivet i ni år og likevel beholde jobben.

– Finnene ser på barnehage for de aller minste som et nødvendig onde, og det er derfor veldig vanlig å være hjemme til barnet er tre år, noe også helsestasjonen oppfordrer til. All forskning i Finland sier at barn under tre år har det best hjemme.

– Er du enig?

– Jeg tror ettåringer kan ha det godt i barnehager med kompetente voksne som ser hvert enkelt barn og når barnegruppen ikke er altfor stor. Men de aller minste trenger jo ikke være ni timer i barnehagen hver dag. I Finland kan man lett få en 40–50 prosent barnehageplass og man får rabatt dersom man tar ekstra fri og har sagt ifra på forhånd. Samtidig så har ikke Finland et like fleksibelt arbeidsliv. Enten er man hjemme eller på jobb. I Norge kan man arbeide redusert.

- I NORGE ER MAN OPPTATT

av småbarns medbestemmelsesrett. Bestemmer de for mye?

– Jeg tror at man ofte gir mer ansvar enn det barna greier å takle. Jeg overheorte en mamma som spurte sønnen sin om de skulle ta på joggesko eller gummistøvler en dag det høleregnet ute, hvorpå sønnen svarte joggesko, mens mammaen sa: «Men det regner, vi tar gummistøvler.» Noen valg er for vanskelige for små barn. Barna skal for eksempel ikke bestemme hvor vi skal dra på ferie.

– Den finske skolen er best i verden. På hvilken måte er den annerledes enn den norske?

– Finland scorer best på PISA-under-

FINSK I NORGE: Ira møtte mannen Marius på en trikkeholdeplass i Oslo, og ble værende i Norge.

NAVN: Ira Lehti Molaug (36).

FØDT: Helsinki, Finland.

BOR: Haslum, Bærum.

MAMMA TIL: Iben (2), Iris (7) og Jonatan (11).

GIFT MED: Marius Molaug (37), redaktør for Donald Duck.

JOBBER SOM: Barnehagelærer.

søkelsen, men samtidig trives finske elever dårligst på skolen, mens norske elever trives best. Må man trives på skolen da? spør finnene. I Norge er det mer grupper, og alt skal være så koselig, mens man i Finland sitter på rekke og rad bak pulter med lokk, mens læreren underviser. Respekten for lærerne er større både blant barn og voksne, og man ser barnet som en del av en gruppe. I Norge er det mye «meg og mitt barn». Selv om det kunne vært mer lekser i norsk skole, så tror jeg at barnas medbestemmelsesrett gjør det mer interessant å lære.

HER HJEMME HØRER VI OFTE at det snakkes om amnepolitiet. I Finland er det imidlertid Barnehagepolitiet som står sterkest.

– I Finland blir man uglesett dersom man får en baby og sender den to år gamle storebroren i barnehagen. Men jeg har også møtt amnepolitiet her. Jeg fikk ikke til ammingen med førstemann, og det var et press fra helsestasjonen helt til fastlegen min sa stopp. Det var godt at en fagperson sa ifra. Jeg fikk det til med barn nummer to og tre, og det er fantastisk når det funker, men har man problemer, så slutt. Man kan være

en god mamma selv om man ikke ammer.

– Hvilke verdier synes du er viktig å gi videre til egne barn?

– Jeg synes det er viktig at de har respekt for andre mennesker, at de er trygge på seg selv og kan stå imot press fra andre.

– Viderefører du finsk kultur til barna?

– Det er viktig at de har en finsk identitet, at de synes det er kult å kunne snakke finsk og ikke er flau over det. Jeg har mye finsk design hjemme, for jeg synes det skal vises at jeg er finsk. Selv savner jeg finsk rugbrød og finsk sauna. ■